

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 3. Exempla iuste irascentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

deuiat ira quæ sequitur, sed quæ antecedit rationem, cuius lumen impedit, non cernit. Obest ergo ita in fermento iacere; non obest rationis ductu incalescere. Quid enim mali est, si appetitus sensitivus, contra vitia, ex regulâ atque ordine rationis, moueatur? *Curandum summopere est*, ait S. Gregorius, *ne ira, qua, ut instrumentum virtutis, assumitur, menti dominetur: ne quasi domina præeat, sed velut ancilla ad obsequium parata, à rationis tergo nunquam recedat.* Addit S. Thomas, etsi ab hac quoque ira, in executione actus, iudicium rationis aliquo modo impediatur, non tamen tolli rectitudinem rationis: cum virtuti non officiat, etiam si, in executione eius, quod est à ratione deliberatū, deliberatio rationis intermittatur. Quemadmodum neque arti prodesset, immo actui illius impedimento esset, si, dum deberet agere, etiam de agendis deberet deliberare. Denique etsi Dominus meritò dicat: *Mea est ultio*, non tamen idcirco putandum est, illicitum esse homini omnem ultionis appetitum, soli que Deo relinquendum. Tametsi enim malum est, appetere vindictam, ob malum illius, qui puniendus est; haud tamen malum, sed laude dignum est, appetere vindictam, ob correptionem vitiorum, ac bonum iustitiæ conseruandum. In quod bonum etiam potest tendere appetitus sensitivus; non quidem, prout *ira est feruor eius, qui circa cor est, sanguinis, vaporazione fellis, vel perturbatione* fiens, ut S. Damascenus ait; sed prout à ratione mouetur & regitur. Ita est *ira per zelum*, non *ira per vitium*, quæ sola excæcat. Immo vindicta, quæ secundum ordinem iudicij fit, à Deo fit; cuius minifra est potestas, quæ punit. Quo pacto fit, ut adhuc ultio sit Dei, quæ fit, Deo dictante, & dante potestatem.

S. Ioan. Damascen. lib. 2. de fid. c. 16.

Rom. 13.

III.

EXEMPLA IRASCENTIUM.

Exod. 16. 20.

Exod. 32. 19.

Leuit. 10. 16.

Num. 16. 15.

Num. 25. 7.

1. Sic iustè sancteque iratus est Moyses, contra eos, qui manna, non sine Dei diffidentia, seruauerunt in diem sequentem; & qui Ægyptio ritu vitulati, sacrilegè circa vitulum saltauerunt, quando *proiecit de manu tabulas, & confregit eas, ad radicem montis*; itemque *contra Eleazar, & Ithamar filios Aaron*, qui videbantur non seruasse, quod præceptū erat: & contra Core, Dathan, Abiron, & Hon rebellantes. 2. Sic zelo iusto exarsit Phinees, arrepto que pugione ingressus est ad scortatorem in lupanar, quem peccantem interfecit, & impiam voluptatem acerba morte finientem misit ad æternos cruciatus. 3. Sic Saule Dauidem lancea percutere conato,

nato,

irato, Surrexit Ionathas à mensa, in ira furoris, & non comedit, in die
calendarum secunda, panem. 4. Sic Nathan diuitem iniquum, &
 in eo, ipsum Dauidem accusante, iustissima iratus indignatione Da-
 uid aduersus hominem illum nimis, dixit ad Nathan: *Vinit Dominus,*
quoniam filius mortis est vir, qui hoc fecit. 5. Sic vtique ira pia dixit
 Elias: *Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia derelique-*
runt pactum tuum filij Israel: altaria tua destruxerunt, Prophetas tuos
occiderunt gladio. 6. Sic zelo bono Eliacim, Sobna & Ioahe, scissis
 vestibus, verba Rabfacis nunciauerunt Ezechiae, & ipse rex Eze-
 chias scidit vestimenta sua, & obuolutus est sacco, & intrauit in domum
 Domini. 7. Sic Ieremias iratus ait: *Cui loquar? & quem conuestabor?*
ut audiat? ecce incircumcisa aures eorum, & audire non possunt: ecce
verbum Domini factum est eis in opprobrium, & non suscipient illud. Id-
circo furore Domini plenus sum, laboravi sustinens. 8. Sic ipse Chri-
 stus, cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo, oves
 quoque & boues, & numulariorum effudit as, & mensas subuertit. Vn-
 de & recordati sunt discipuli eius, quia scriptum est: *zelus domus tue*
comedit me. Quid multis opus est? De Numinis ira veteres Philoso-
 phi accuratè disputauerunt; & reprehensi sunt vehementer Epicu-
 ræi, quòd dicerent, Deum irâ non tangi. In diuinis sanè litteris lu-
 culentæ historiæ diuinam iram, vtique bonam & iustam descripse-
 runt. Ibi, irato Deo, disuuium Mundo est inductum; orta lingua-
 rum confusio; Sodoma sulphureo igne in fumum versa; Pharao,
 cum toto exercitu, post multas totius Ægypti plagas, quasi plum-
 bum submersus; sexcenta sunt exempla; & omnis poena hominis,
 est ira Numinis. Si Numinis, ergo bona; quia in optimo nihil po-
 rest esse mali; nec quidquam in perfectissimo immoderati. Ipse
 Saul, cum intellexisset, Ionatham paululum mellis, contra patris
 adiurationem præceptumque, etiam nescientem gustauisse, iustitiæ
 zelo exardescens dixit: *Hac faciat mihi Deus, & hac addat, quia mor-*
te morieris Ionatha. Et ille Ionatha, qui, eo ipso tempore, fecit salu-
 tem magnam in Israel. Apud Ethnicos, par Romulo gloria L. Brutus,
 quia ille urbem, hic libertatem Romanam condidit: filios suos Tarquinij
 dominationem à se expulsam reducentes, summum imperium obtinens,
 comprehensos, proq; tribunali virgis caesos, & ad palum religatos, securi
 percuti iussit. Exiit patrem, ut Consulem ageret; orbusq; vinere, quam
 publicæ

1. Reg. 20. 34.

2. Reg. 12. 5.

3. Reg. 19. 10.

Isa. 36. 22. &
cap. 37. 1.

Ierem. 6. 10.

Ioan. 2. 15.

Gen. 7. 17.

Gen. 11. 7.

Gen. 19. 24.

Exod. 7. seqq.

1. Reg. 14. 44.

Val. Maxima.
lib. 5. c. 8.

publica vindicta deesse maluit. Nec minus animosè A. Fulvius vir senatorij ordinis, euntem in aciem filium retraxit, quàm Scavrus è pralio fugientem increpuit. Namq; inuenem & ingenio, & litteris, & forma, inter aequales nitentem, prauo consilio amicitiam Catilina secutum, inq; castra eius, temerario impetu ruentem, medio itinere abstractum supplicio mortis affecit: praefatus, Non se Catilina illum aduersus patriam, sed patriam aduersus Catilinam genuisse. Laudantur hi justè irascentes, & quidem filijs suis irascentes; in quorum laude diuina quoque ira laudabilis inuenitur. Cur enim Deus filijs suis non irascatur, si sint degeneres? si patris disciplinam excutiant à se? si contempnant, amantem? Enimuerò iratus fuit saepe, saepe eos castigauit. Deniq; Osee 11. 2. populum illum, de quo dixit: *Ex Aegypto vocavi filium meum*, quia vidit Christo tam inimicum, & in Hierosolymitana clade, & vsque ad hunc diem, quàm varijs modis afflixit? Nimirum vt ipse iustissima ira in refractarios animaduertit, ita vel exemplo vult etiam alios ad iram rationi consentaneam excitare. Sunt enim multi aded sine bile, & ratione, vt omnia sinant susque deque ire, & nunquam irascantur, nisi quando alios vident iustissimam licet iram à se postulare, iram à ratione dictatam, à Numine mandatam; ab ipsis Ethnicis approbatam: dummodo in potestate habeatur, & ipsa non superet vincatque rationem. Potest enim facile degenerare, Cael. l. 6. c. 35. cum Gallius Vibius vir magnæ eloquentiæ insaniam mentiens, quod assimilabat, ad veram redegerit. Subesse debet ira non præesse.

IV.
PARENTVM
NON IRA-
SCENTIVM
CVLPA.
1. Reg. 2. 22.

Vtinam hæc ira esset in omnibus parentibus, qui suos liberos nimia destruunt indulgentia, & vel omnino conuiuent, vel nimis molliter irascuntur, quando audiunt, prolem suam exorbitare; quemadmodum Heli, qui erat senex valde, & audiuit omnia, qua faciebant filij sui vniuerso Israeli: & quo modo dormiebant cura mulieribus, qua obseruabant ad ostium tabernaculi: & dixit eis: *Quare facitis res huiusmodi? quas ego audio, res pessimas, ab omni populo? Nolite, filij mei: non enim est bona fama, quam ego audio, vt transgredi faciatis populum Domini. Si peccauerit vir in virum, placari ei potest Deus si autem in Dominum peccauerit vir, quis orabit pro eo?* Vbi multa consideratione digna se se offerunt. 1. Non fuisse dubia filiorum crimina. 2. non fuisse exigua. 3. non fuisse pauca. 4. non fuisse occulta.